

PAPER DETAILS

TITLE: Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramdan Uygulamaya) Üzerine Bir İnceleme

AUTHORS: Yasemin ÖZDEMİR

PAGES: 421-432

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3343898>

Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramdan Uygulamaya) Üzerine Bir İnceleme

Yasemin ÖZDEMİR¹

Aktaş, E. - Halitoğlu V. (Ed.). Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramdan Uygulamaya). Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2021, 448 s., ISBN: 978-625-417-121-5.



Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, son yıllarda önem kazanan ve dikkat çeken bir alan olmaya başlamıştır. Türkçe öğrenmek iş, eğitim, kültürel etkileşim gibi birçok alan için fayda sağlamaktadır. Bu sebeple nitelikli öğrenci, öğretici ve akademisyen yetiştirmek oldukça önemlidir. Alanla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında teorik bilgiye dair birçok kaynak olduğu ancak uygulamaya yönelik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu eksikliği gidermek amacıyla hazırlanmış olan *Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramdan Uygulamaya)* kitabında Türkçeye ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine ilişkin teorik bilgiler sunulmuş; bu teorik bilgilerin uygulamaya nasıl geçirilebileceğine dair etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

Yazar kadrosunu yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışmalarını sürdüren akademisyenlerin oluşturduğu bu kitabın editörleri Elif Aktaş² ve Vedat Halitoğlu³ 'dur.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, yozdemir07@gmail.com. ORCID: 0009-0006-2793-0795

² Elif Aktaş, 2003 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümünden mezun olmuş, aynı üniversitede Türkçe Eğitimi alanında 2006 yılında yüksek lisansını, 2011 yılında doktora eğitimini tamamlamıştır. Bir süre Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Türkçe öğretmenliği yapmış, 2018 yılında Türkçe Eğitimi alanında Doçent unvanı almıştır. 2019 yılında Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'na Doçent olarak atanmıştır. Aynı üniversitede öğretim üyesi olarak görev yapmakta ve TÖMER'de ders vermektedir.

³ Vedat Halitoğlu, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde uzun süre öğretmen olarak çalışmış, 2012 yılında Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yüksek lisansını, 2017 yılında doktorasını tamamlamıştır. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Ana Bilim Dalında doktor öğretim üyesi olarak görev almakta ve TÖMER'de öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.

DOI:10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v08i2009

Eser, “Ön Söz”, “İçindekiler” ve “Yazarlar Hakkında” başlıklı kısımlar hariç on yedi ana bölümden oluşmaktadır. Eserde yer alan ana bölümler ve sayfa aralıkları şu şekildedir:

1. Bölüm: Türkçenin Başka Dillerle Karşılaştırılması ve Temel Kavramlar (s. 1-22)
2. Bölüm: Yabancı Dil Öğretimi/Öğrenimi Tartışmaları ve Türkçe Öğretimi Alanına Yansımaları-Etkinlik Örnekleri (s. 23-56)
3. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Becerileri (s. 57-77)
4. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi (s. 79-96)
5. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme-İzleme (s. 97-119)
6. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma (Sözlü İletişim, Etkileşim ve Üretim) (s. 121-155)
7. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma (Yazılı İletişim, Etkileşim ve Üretim) (s. 157-183)
8. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma ve Anlama (s. 185-205)
9. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretimi (s. 207-237)
10. Bölüm: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı Metni (CEFR) ve Diğer Öğretim Programları (s. 239-259)
11. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Materyaller ve Nitelik (s. 261-279)
12. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alıştırma-Etkinlik-Görev Kavramları ve Etkinlikleri Göreve Dönüştürme Uygulamaları (s. 281-295)

Kaynak gösterme: Özdemir, Y. (2023). Doç. Dr. Elif AKTAŞ ve Dr. Halit VEDATOĞLU’nun “Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramdan Uygulamaya)” adlı eseri üzerine. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 8(2), 421-432. Geliş tarihi: 18.08.2023 – Kabul tarihi: 03.09.2023

13. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı Metinlerinin Kullanımı (s. 297-320)

14. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Etkileşim (s. 321-348)

15. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı (s. 349-372)

16. Bölüm: Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları (s. 373-398)

17. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kaynakçası (s. 399-411)
Kitabın ön sözünde Türkçe öğretiminin öneminden, alanda yapılan çalışmalardan ve bu çalışmalardaki eksikliklerden yola çıkarak kitabın yazılış amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kuram ve uygulamayı bir araya getirmek şeklinde açıklanmış; yazar kadrosuna dair bilgi verilmiş ve hedef kitlesi belirtilmiştir.

Kitabın birinci bölümü olan “Türkçenin Başka Dillerle Karşılaştırılması ve Temel Kavramlar” isimli bölüm Prof. Dr. Nurettin Demir tarafından yazılmıştır. Bu bölümde yazar, köken ve yapı bakımından dilleri inceleyerek diller hakkındaki “Dünyada kaç dil konuşuluyor?”, “Hangi diller daha fazla konuşuluyor?” gibi soruların ortak bir yanıtının olmadığından bahsetmektedir. Diller hakkındaki genel bilgilerden sonra, Türkçenin dil bilgisi yapısından bahseden yazar Türkçede bulunan ünlüler, ünsüzler, parçalarüstü sesbirimler, ses uyumları ve biçim bilgisine yer vermiştir. Ardından Türkçede bulunan kelime türlerine, söz dizimine ve söz varlığına dair bilgiler veren yazar, Türkçenin geniş işlevli eklerinin öğrenilebilmesinin ve doğru bir şekilde kullanılabilmesinin zor olduğunu; bu sebeple derslerin materyallerle ve uygulamalarla desteklenmesi gerektiğini savunmaktadır.

Kitabın ikinci bölümünde Öğr. Gör. Özlem Yolcusoy ve Prof. Dr. Gökhan Çetinkaya tarafından yazılan “Yabancı Dil Öğretimi/Öğrenimi Tartışmaları ve Türkçe Öğretimi Alanına Yansımaları-Etkinlik Örnekleri” adlı yazı yer almaktadır. Bu bölümde yazarlar, öncelikle yabancı dil ve ikinci dil öğrenimi kavramları üzerinde durarak ikinci dil öğrenimini yabancı dil öğreniminden ayıran temel farkın ikinci dil öğrenen kişinin öğrenilen dilin konuşucularıyla büyük ölçüde etkileşime girmesi olduğunu öne sürmüş-

lerdir. Bölümün devamında dil edinimi ve öğrenimi arasındaki farklardan bahsedilmiştir. Ana dili ve ikinci dil öğreniminin ayrımına ve benzerliğine dayanan modellerden bahsedildikten sonra Krashen'ın çalışmalarına ve varsayımlarına yer verilmiştir. Bölümün son kısmında davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşıma dair bilgiler paylaşılmıştır. Bunun yanı sıra bahsi geçen yaklaşımlara dair çeşitli kaynaklardan uyarlanmış, farklı dil düzeylerinde etkinlikler sunulmuştur.

Kitabın üçüncü bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Becerileri” bölümü kitabın editörlerinden biri olan Dr. Öğr. Üyesi Vedat Halitoğlu tarafından yazılmıştır. Yazar, bu bölümü Erciyes Üniversitesi’nde 2017 yılında tamamladığı “Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması” adını taşıyan doktora tezinden üretmiştir. Bu bölümde akademik okuryazarlığın tanımı yapılmış ve kapsamına ilişkin farklı uzman görüşleri belirtilmiştir. Akademik okuryazarlığın öğrenci başarısına etkisinden bahsedilen bu bölümde öğrencilerin, yükseköğretim dönemine kadar bu beceriyi kazanmış olması gerektiğinin önemi vurgulanmıştır. Yapılan çalışmalar ve incelemeler sonucunda akademik düzeyde Türkçe öğrenimi için dört dil alanının yeterli olmamasından dolayı yabancı öğrenciler için yedi öğrenme alanı oluşturulduğunu belirten yazar bu öğrenme alanlarının ve kazanımlarının neler olduğunu alt başlıklar hâlinde açıklamıştır. Alt başlıklar şu şekildedir:

- Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci
- Dinleme ve Anlamı Yapılandırma
- Yazma Süreci ve Üretim
- Konuşma ve İletişime Geçme
- Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı
- Akademik Kelime ve Dil Gelişimi (Kelime Geliştirme Süreci)
- Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı

Bölümün devamında yazar, bu becerilere öğretim programlarında yer verilmesi ve ders materyallerinin bu öğretim alanlarının kazanımlarıyla ilişkili olması gerektiğini belirleterek üç öğrenme alanıyla ilgili C2 düzeyinde 3 etkinlik örneği vermiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Burcu Öztürk tarafından yazılan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi” adlı dördüncü bölümde dil bilgisi ve

dil bilgisi öğretiminin farklı bakış açılarına göre tanımı ve kapsamı belirtilmiştir. Dil bilgisi öğretimi ile ilgili tartışmaları aktaran yazar, öncelikle Swan ve Thornbury'nin dil bilgisi öğretim gerekçelerine yer vermiş, sonrasında diğer araştırmacıların görüşlerini ortaya koymuştur. Bölümün devamında dil bilgisi öğretimi yaklaşımlarının ve yöntemlerinin genel özelliklerine yer verilmiştir. Dil bilgisi öğretiminde etkinlik tasarlanırken dikkat edilmesi gerekenleri belirten yazar, bölümün son kısmında etkinlik örneği olarak İngiltere'de yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmış olan bir etkinliği aktarmıştır.

Kitabın beşinci bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme-İzleme” Doç. Dr. Demet Kardaş ve Dr. Doğu Murat Kardaş tarafından yazılmıştır. Bölümün giriş kısmında dinleme-izleme becerisine dair genel bilgiler verilmiştir. Bölümün devamında ana dilden farklı olarak yabancı dilde dinleme becerisi öğreniminde öğrencilerin karşılaştıkları zorluklardan bahsedilerek Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne göre dinleme becerisinin tanımı yapılmış ve dinleme hedef faaliyetleri belirtilmiştir. Öğretmenlere dinleme alanlarına ve dinleme etkinliklerinde nelere dikkat etmeleri gerektiğine yönelik bazı önerilerde bulunan yazarlar, bölümün sonunda dinleme etkinliklerine yer vermişlerdir. A1'den B2'ye kadar verilen etkinlik örneklerinin yanı sıra bu etkinliklerin diğer becerilerle nasıl ilişkilendirilebileceğine yönelik önerilerde de bulunan yazarlar, etkinliklerde kullanılan dinleme metinlerini de bölüm sonuna eklemiştir. Kitabın altıncı bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma (Sözlü İletişim, Etkileşim ve Üretim)” bölümünü Doç. Dr. Gökçen Göçen kaleme almıştır. Göçen, bölümün başında konuşma becerisinin ne olduğuna, konuşma sürecinin nasıl oluştuğuna ve diğer becerilerle arasındaki ilişkiye dair bilgiler vermiştir. Konuşma becerisini diğer becerilerden ayıran temel özelliklere değinen yazar, etkili bir konuşma becerisi için neler gerektiğini açıklamıştır. Konuşma becerisinin bir dili öğrenmiş olmanın temel ölçütlerinden olduğu ve iletişim kurmak için edinilmesi gereken çok önemli bir beceri olduğu vurgulanmıştır. Diller İçin Ortak Öneriler Çerçevesi'ne göre konuşma becerisine ait ölçeklerin neler olduğu açıklanmış; konuşma öğretiminin aşamalarına ve öğretim sıralamasının nasıl olması gerektiğine dair öğrencilere önerilerde bulunulmuştur. Konuşma öncesi, konuşma sırası ve konuşma sonrasını kapsayan süreçte kullanılan tekniklerden ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler hazırlanırken nelere dikkat edilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Bölümün

devamında yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin sahip olmaları gereken konuşma becerisi yeterliklerine ve öğrenenlerin konuşma becerisine yönelik yaşadığı zorluklara alt başlıklar halinde değinilmiştir. Öğrenenlerin yabancı dilde konuşma becerisi edinmesini engelleyen faktörlerin açıklandığı bu kısım, öğreticilere konuşma becerisi öğretiminde nelere dikkat edebileceğine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Devamında konuşma becerisinin ölçülmesi ve değerlendirilmesinin hangi şekillerde olabileceğine ve değerlendirmenin nesnel olabilmesi için dikkat edilmesi gerekenlere dair bilgiler aktaran yazar, öğreticilere yönelik bir değerlendirme formu örneği de eklemiştir. Bölümün sonunda konuşma becerisini geliştirmeye yönelik farklı konularda ve dil seviyelerinde on bir adet etkinlik örneği verilmiştir.

Kitabın editörlerinden biri olan Doç. Dr. Elif Aktaş tarafından yazılan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma (Yazılı İletişim, Etkileşim ve Üretim)” başlıklı yedinci bölümde öncelikle yazma becerisinin tanımına ve yazma becerisi öğretiminin önemine yer verilmiştir. Yazma becerisinin zihinde gelişen bir üretim süreci olduğunu belirten yazar, yazma eğitiminin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor boyutlarına dair bilgiler aktarmaktadır. Öğrenenlerin dört temel beceriyi öğrenme sırasını ve bu öğrenim sürecinin detaylarını aktardıktan sonra yazma becerisinde başarılı olabilmeleri için sahip olmaları gereken yetkinliklerden bahseden yazar, daha sonra yazma eğitimi aşamalarını da detaylı olarak kaleme almıştır. Bölümün devamında süreç temelli yazma yaklaşımının aşamalarına dair bilgiler verilmiştir. Yaratıcı ve akademik yazmaya ilişkin bilgiler aktarılarak yaratıcı ve akademik yazma becerilerinin gelişimi için yaptırılacak etkinlik önerileri sunulmuştur. Bölümün bir sonraki kısmında Diller İçin Ortak Başvuru Metni’ne göre yazma becerisinin tanımından ve 2020’de güncellenen bu metne göre yazma becerisi kazanımlarının neler olduğundan bahsedilmiştir. Türkiye Maarif Vakfı ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programları’nı da ele alan yazar, bu programların amacını ve içeriğini aktarmıştır. Bölümün son kısmında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma çalışmaları yaptırılırken dikkat edilmesi gerekenlere dair bilgiler veren yazar, yazma becerisine yönelik farklı dil seviyelerinde altı etkinlik örneği sunmuştur.

Kitabın sekizinci bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma ve Anlama” bölümünün yazarları Doç. Dr. Bilge Bağcı Ayrancı

ve Doç. Dr. Hasan Hüseyin Mutlu'dur. Yazarlar bu bölümde öncelikle okuma becerisinin tanımını yapmışlar ve okuma öğretiminin amaçlarının neler olduğuna dair bilgiler vermişlerdir. Okuma becerisinin hem fiziksel hem zihinsel bir süreç olduğunu belirten yazarlar, bu sürecin aşamalarını aktarmışlardır. Öğrencilerin okuma sürecinde yaşayabileceği sorunlar ve yapabilecekleri hatalardan bahsedilen bu bölümde, bu sorun ve hataların önlenmesi için yapılabilecekler için öneriler sunulmuştur. Bölümün devamında okuma öğretim yöntemleriyle ilgili bilgiler verilmiştir. Yabancı dil öğretiminde en önemli aracın metinler olduğunu belirten yazarlar, metin seçiminde dikkat edilmesi gereken unsurları aktarmışlardır. Ayrıca Avrupa Dil Portföyünde okuma metinleri ve yardımcı okuma kitapları ile ilgili dil becerilerine dair hedef ve kazanımların neler olduğuna; film, şiir, fıkra, çizgi roman gibi farklı metin türlerinin okuma becerisi gelişimine katkılarına dair bilgiler vermişlerdir. Dönüştürülmüş metinler kullanmanın öneminden ve kelime öğretiminde dikkat edilmesi gerekenlerden bahsedilen bölümün devamında strateji öğretiminin önemi vurgulanmıştır. Bölümün sonunda temel, orta ve ileri düzeyde kullanılabilecek farklı etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Albayrak ve Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer Serin tarafından kaleme alınan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretimi” başlıklı dokuzuncu bölümün ilk kısmında sözcüğün tanımı; anlam, kavram ve bağlam tanımlarıyla olan ilişkisi verilmiştir. Söz varlığının tanımına ve söz varlığını meydana getiren öğelere değinen yazarlar, Türkçede söz varlığı içerisinde olan kavramlardan bahsetmişlerdir. Eşdizimlilik kavramından, nasıl oluştuğundan ve sözcük öğretimi için öneminden bahsedilerek yapılabilecek temel sözlüksel alıştırmaları sunmuşlardır. Sözcüklerin eşdizimleri ile öğretilmesi gerektiğine değinilerek öğrencilerin sözcük öğrenme sürecinde yaptığı hatalardan bahsedilmiştir. Bölümün bir diğer kısmında alıcı ve üretici söz varlığına değinen yazarlar, alıcı ve üretici söz varlığının sözcük öğretimindeki öneminden bahsetmişlerdir. Sözcük öğreniminin gerçekleşmesi için sözcük bilgisinin üç boyutu olan biçim, anlam ve kullanım boyutlarının birlikte kullanılması gerektiği vurgulanarak Freeman'ın üç boyutlu dil bilgisi şemasına (2001) ve Nation'un Sözcük Bilgisi Tablosu'na (2001) yer verilmiştir. Bölümün devamında dört temel dil becerisinin sözcük öğretimiyle olan ilişkisine ve sözcük öğretiminin temel dil becerilerindeki gelişim sürecine değinilerek Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde (2021) yer alan söz varlığı ve sözcük deneti-

mi tablolarına yer verilmiştir. Bölümün son kısmında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi yapılırken kullanılabilecek yöntem ve tekniklerin neler olduğu açıklanmış, araştırmacıların sözcük öğretimine yönelik önerdiği tekniklerden bahsedilmiş ve A1, A2, B1 düzeylerinde olmak üzere sözcük öğretimine yönelik üç adet etkinlik örneği sunulmuştur. “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı Metni (CEFR) ve Diğer Öğretim Programları” onuncu bölüm Dr. Öğr. Üyesi Bircan Eyüp tarafından kaleme alınmıştır. Bölümün ilk kısmında Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı’nın ortaya çıkış sürecinden, hangi amaçlar doğrultusunda hazırlandığından ve dayandığı ilkelerden bahsedilmiştir. Programı detaylı olarak incelemeye alan yazar, programın genel amaçları, bölümleri ve hazırlanırken dikkate alınan yaklaşım ile ilgili bilgiler vermiştir. Programda güncelleme yapılmasının sebeplerinden bahsedilerek yapılan değişiklikler ve eklemeler bir tablo üzerinde özetlenmiş ve bölümün devamında açıklanmıştır. Bölümün bir sonraki kısmında diğer yabancı dil olarak Türkçe öğretim programlarından bahseden yazar, diğer programlara niçin ihtiyaç duyulduğunu açıklamıştır. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı’nı ele alan yazar, programın genel amaçlarından, içeriğinden, bölümlerinden ve kullanım alanlarından bahsetmiştir. Bölümün son kısmında etkinlik hazırlama aşamasında dikkat edilmesi gerekenlere dair önerilerde bulunan yazar, bu önerilerin programlara uygun şekilde sunulduğunu belirtmiş ve bölümün sonuna A1 ve B1 seviyelerinde iki farklı etkinlik önerisi eklemiştir.

Doç. Dr. Derya Yıldız tarafından yazılan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Materyaller ve Nitelik” bölümü kitabın on birinci bölümüdür. Bölümün ilk kısmında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal kullanımının öneminden ve gerekliliğinden bahsedilmiştir. Kullanılacak materyali belirlerken sınıftaki öğrenci sayısı, sınıfın teknolojik donanımı, öğrencilerin yaşları, ilgileri ve Türkçe bilme düzeyleri gibi unsurlara dikkat edilmesi gerektiğini belirten yazar, bölümün devamında materyal hazırlama ilkelerine yer vermiştir. Bu ilkeler anlamlılık, bilinenden başlama, çok örnek, tamamlama, derinlik, basitlik, öğrenciye uygunluk, kapalılık, algıda değişmezlik olarak sıralanmış ve bu ilkelere uygun olarak hazırlanacak materyallerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimini daha ilgi çekici ve işlevsel hâle getireceği savunulmuştur. Kullanılabilecek materyal türleri kitaplar, çalışma kağıtları, eğitsel oyunlar, etkileşimli tahtalar, elektronik ve basılı sözlükler, çevrim içi ortamlar, görsel ve işitsel mater-

yaller olarak belirtilmiş ve bunların dil öğrenimine katkıları detaylı olarak ele alınmıştır. Bölümün son kısmında farklı türde materyallerle farklı dil düzeylerine ait on sekiz adet etkinlik önerisi sunulmuştur.

“Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alıştırma-Etkinlik-Görev Kavramları ve Etkinlikleri Göreve Dönüştürme Uygulamaları” başlıklı on ikinci bölümün yazarı Öğr. Gör. Dr. Aslı Fişekcioğlu’dur. Bölümün giriş kısmında değinilecek ana başlıklara dair bilgilendirme yapılmıştır. Alıştırma ve etkinlik kavramlarını tanımlayan yazar, alıştırmayı öğrencide keşfedilen dille ilgili noktasal zorlukların aşılmasında kullanılabilecek çalışmalar bütünü (Fişekcioğlu, 2020) olarak; etkinliği ise öğrencinin bizzat içinde olduğu, öğrenciyi harekete geçiren öğretim materyalleri (Fişekcioğlu, 2021) olarak açıklamıştır. Bu kavramların kapsamını çerçeve programa göre aktardıktan sonra bu kavramlara yönelik kullanılan yöntem ve tekniklerden bahsetmiştir. Eylem odaklı yaklaşımla gelen yeniliklere değindikten sonra görev kavramının ne olduğuna, işlevine ve alıştırma kavramıyla farklılıklarına açıklık getirmiştir. Çerçeve metne göre “Belirli bir sonuç elde etmek için bir birey tarafından gerekli görülen her türlü amaç odaklı eylem” olarak tanımlanan görev kavramını detaylı bir şekilde ele alan yazar, bölümün devamında görevlerin türlerine değinmiş ve İstanbul Kitabı B2 dil düzeyinde yer alan bir yazma becerisi geliştirme etkinliğinin görev odaklı etkinliğe nasıl dönüştürebileceğine dair örnekler sunmuştur. “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı Metinlerinin Kullanımı” başlıklı ve Doç. Dr. Yasin Mahmut Yakar ve Öğr. Gör. Hatice Derya Yılmaz tarafından kaleme alınan on üçüncü bölümün giriş kısmında yabancı dil öğretiminde dil bilgisi yanında dilin kültürel öğelerine de yer verilmesinin öneminden, edebi eserlerin dil öğretimine dâhil edilme sebeplerinden ve öğrencilere olan faydalarından bahsedilmiştir. Çocuk edebiyatının özelliklerini aktaran yazar, çocuklar ve gençler için yazılmış olan edebi eserlerin içerik ve seviye bakımından daha uygun olduğunu ve yetişkin edebiyatına geçiş için bir köprü görevi gördüğünü; bunun yanı sıra eserlerde bulunan destekleyici çizimlerin anlamaya yardımcı ve ilgi çekici unsurlar olduğunu belirtmiştir. Bölümün devamında metin türlerinin neler olduğu alt başlıklar hâlinde açıklanarak her metin türünün özellikleri, hangi seviyede kullanılabileceği, faydaları açıklanarak etkinlik önerileri verilmiştir. Bölümün son kısmında ders ve etkinliklerde kullanılabilecek, Mustafa Ruhi Şirin, Yalvaç Ural, Sevim Ak, Bilgin Adalı, Aytül Akal gibi çeşitli yazarlara ait bir eser listesi paylaşılmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Pınar Karataş tarafından kaleme alınan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Etkileşim” başlıklı on dördüncü bölümün giriş kısmında yazar, kültürün tanımına, dil ile arasındaki ilişkiye ve kültürel öğelerin yabancı dil öğretimindeki önemine değinmiştir. Bölümün devamında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde dil öğretiminde kültür kavramının nasıl ele alındığına, istenen genel ölçütlere ve öğrencilere kazandırılması hedeflenen kültürel öğelerin neler olduğuna değinilmiş, tamamlayıcı ciltlerde yapılan güncellemelerden ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı’nda kültürel değerlere nasıl yer verildiğinden bahsedilmiştir. Kültürel etkileşim yaklaşımının ortaya çıkış sürecine ve kültürler arası yeterliliğin önemine değinildikten sonra kültürel etkileşimin gerçekleşmesi için yapılabilecek eğitim aşamalarına dair önerilerde bulunulmuştur. Bölümün son kısmında ders kitaplarını ve etkinlikleri ele alan yazar, materyal ve metinlerin nasıl olması gerektiğine dair öneriler sunduktan sonra Yeni İstanbul, Yeni Hitit ve Yedi İklim kitaplarının içeriklerini kültürel iletişim ve etkileşim özellikleri açısından incelemiş; ortak özelliklerini, farklılıklarını, olumlu ve olumsuz yönlerini değerlendirmiştir. Bölümün sonunda öğretmenlerin kültür aktarımı sürecindeki rolünün nasıl olması gerektiğine dair öneriler sunan yazar, etkileşim süreci için neler yapılması gerektiğinden bahsederek üç adet etkinlik vermiştir. Kitabın on beşinci bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı” Dr. Öğr. Üyesi Vedat Halitoğlu tarafından yazılmıştır. Bölümün ilk kısmında teknolojinin gelişimi, gerekliliği ve olumlu yönleri ile ilgili bilgiler aktarılmıştır. Dünya üzerinde dil öğretiminde kullanılan mobil uygulamalara, çevrim içi/çevrim dışı dil öğrenme ortamlarına ve öğretmenlerle öğrencilerin etkileşim hâlinde olduğu dil öğrenme platformlarına yönelik örnekler verildikten sonra Türkçe harflerin öğretimi için hazırlanmış olan bir web görevi etkinlik örneği sunulmuştur. Ancak bütün aşamalarının sırayla ve detaylı olarak görsellerle aktarıldığı bu etkinlik örneğine nasıl ulaşılabileceğine dair bir bilgi verilmemiştir. Bu etkinlik örneğine erişim imkanı sağlanırsa öğretmenler ve özellikle öğrenciler için bu bölüm çok daha faydalı olacaktır.

“Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları” başlıklı on altıncı bölüm Prof. Dr. Belma Haznedar tarafından kaleme alınmıştır. Bu bölümde ele alınan ölçme ve değerlendirme süreci okul öncesi ve 6-12 yaş aralığındaki çocuklara yöneliktir. Bölümün giriş kısmında dünya üzerinde yabancı dil öğreniminde yaşanan artış ve bu artışın sebeplerinden

bahsedilmiş; dil öğretimine başlama yaşı üzerinde durulmuştur. Erken yaş döneminin gelişim özelliklerine değinildikten sonra dil öğretiminde etkili olan yöntem ve yaklaşımlara dair bilgiler aktarılmıştır. İçerik temelli dil öğretiminin kapsamı ve öneminden bahseden yazar, bölümün devamında süreç odaklı ölçme ve değerlendirmenin tanımına ve amacına dair genel bilgiler sunmuştur. Bölümün sonraki kısmında çocuklar için Türkçe öğretiminde etkili olabilecek ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin neler olduğunu ele alan yazar, gözlem yönteminin tanımını ve nasıl yapılması gerektiğini açıkladıktan sonra bir şarkı etkinliği ile gözlem yapmanın dil öğretiminde nasıl kullanılabileceğini örneklemiştir. Bir başka yöntem olarak öyküleri, dil dosyalar oluşturmaya, öz değerlendirme yapmayı ve çevrim içi ölçme ve değerlendirme yöntemlerini ele alan yazar, bu yöntemlerin dil öğretimindeki faydalarından ve nasıl yararlanılabileceğinden bahsetmiştir. Bölümün son kısmında sonuç odaklı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının neler olduğuna dair kısa bir bilgi verilmiştir.

Kitabın on yedinci ve son bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kaynakçası” Doç. Dr. Mustafa Altun tarafından kaleme alınmıştır. Bu bölümde alanla ilgili yapılan çalışmalara ilişkin sayısal veriler aktarılmıştır. Bölümün giriş kısmında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesine değinilmiştir. Bölümün devamında alanla ilgili olan kitaplardan ve Türkçe öğretim setlerinden bahsedilmiş; makaleler detaylı olarak içerik analizi yöntemiyle ele alınarak yorumlanmıştır. Lisansüstü tezlerde yapılan çalışmalara ve bu çalışmaların içeriğine dair detaylı bir inceleme sunulmuş; çevrim içi düzenlenen akademik seminerlerde uzmanların ele aldıkları konular, yapılan kurultaylar, sempozyumlar ve kongrelere ilişkin bilgiler aktarılmıştır. Bölümün sonunda yazar, alanla ilgili yapılan çalışmalara dair genel bir değerlendirmede bulunmuş ve yapılması gereken çalışmalara dair görüşlerini belirtmiştir.

Sonuç olarak, yabancılara Türkçe öğretimi alanında bilgi edinmek ve yetkinlik kazanmak isteyen tüm eğitimci ve eğitimci adayları için kitapta aktarılan teorik bilgilerin öğretici ve hemen her bölüm sonunda yer verilen etkinlik örneklerinin uygulanabilir olduğu gözlenmektedir. Yazarları tarafından alanla ilgili ihtiyaç duyulabilecek kuramsal bilgilerin bir bütün hâlinde, kapsamlı ve anlaşılır bir biçimde sunulduğu bu kitap, özellikle sınıf içi beceri bazlı etkinlikleri, dil bilgisi ve kelime öğretimini, teknoloji tabanlı öğretim araçlarının kullanımını açık ve aşamalı yönergelerle ör-

neklendirmesi bakımından bir baş ucu kaynağı niteliğindedir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Ayrıca araştırma, etik kurul onayı gerektirmemektedir.